

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Бінецька Д. І.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ

У статті розглядаються сучасні методи навчання в процесі вивчення англійської мови, які створені для розвитку високого рівня освіти студентів і мають за мету виховання особистісного потенціалу у студентів, здатностей до адекватної діяльності в майбутніх предметних і соціальних ситуаціях.

***Ключові слова:** методи, рівень освіти, особистісний потенціал студентів, діяльність, майбутні предметні ситуації.*

Потреби суспільства і освіти, логіка розвитку проблеми, сучасний рівень психології і педагогіки викликали необхідність систематичного дослідження проблеми методів навчання, щоб наблизитися до її об'єктивного вирішення, забезпечити роль методів в досягненні всього різноманіття цілей навчання, обґрунтувати підхід до вирішення проблеми, що враховує різні аспекти методів навчання.

Впродовж століть ВНЗ накопичили достатньо великий досвід навчання студентів. Багато вчених-методистів досліджували методи навчання англійської мови (К. А. Ганшина, І. А. Грузинська, Ф. Аронштейн, В. Е. Раушенбах) таким чином, склалися різні погляди щодо ефективності вживання різних методів процесу навчання. Дотепер немає єдиної думки з цього питання. Ведуться пошуки нових методів навчання і аналізуються традиційні з метою створення високого рівня освіти студентів.

Актуальною метою стає створення особистісного потенціалу людини, виховання його здатностей до адекватної діяльності в майбутніх предметних і соціальних ситуаціях, а змістом – все те, що забезпечує досягнення цієї мети. Успішність досягнення мети залежить не тільки від того, що засвоюється (зміст навчання), але і від того, як засвоюється: індивідуально або колективно, в яких умовах, з опорою на увагу, сприйняття, пам'ять або на весь особистий потенціал людини, за допомогою репродуктивних або активних форм.

Мета статті полягає у розкритті сучасних методів навчання в процесі вивчення англійської мови як другої іноземної і висвітленні характерних особливостей цих методів.

Не можна говорити про сучасні форми і методи навчання не згадавши про саме поняття “метод”. *Метод – це засіб досягнення будь-якої мети, вирішення конкретного завдання; сукупність прийомів або операцій практичного чи теоретичного засвоєння (пізнання) дійсності* [8, с. 326]. Історія методики навчання іноземних мов завжди була орієнтована на пошуки найбільш раціонального методу навчання. Кожний метод має свої, властиві йому, позитивні й негативні боки і за певних умов володіє своєю об'єктивною цінністю.

Практика роботи зі студентами показала наскільки вдало обрані викладачем методи навчання можуть впливати на результат освоєння матеріалу.

Пропонуємо кілька сучасних методів навчання та рекомендації щодо їх використання.

Метод 1. Сугестивний метод – в основі полягає розробка проблем навіювання, так звана сугестопедія. В цій формі експериментального навчання велика увага приділяється зв'язку навчального процесу з особистими інтересами і мотивами студентів. Навіювання і навіюваність в процесі занять. Такий вплив створює сприятливі умови для організації іншомовного мовленнєвого спілкування [1].

Головні положення сугестивного методу:

1) створюються сприятливі умови для оволодіння студентами усним мовленням шляхом усунення багатьох психологічних бар'єрів, що виникають у ситуаціях навчання;

2) більша увага приділяється зв'язку навчального процесу з особистими інтересами та мотивами студентів;

3) між викладачем і студентами встановлюється і підтримуються довірливі стосунки, які сприяють успішній мовленнєвій взаємодії;

4) навчання проходить у двох планах – свідомому та підсвідомому, в яких діють обидві півкулі головного мозку, а це дає оптимальний результат;

5) новий матеріал засвоюється в атмосфері гри, перевтілення з використанням мови та рухів, а також драматизації творів мистецтва, що допомагає переключити увагу студентів із форми на сам процес спілкування;

6) навчальний матеріал вводиться на основі значних за обсягом полілогів і супроводжується перекладом рідною мовою студентів, а також коментарем лексичного та граматичного характеру (двічі); перше пред'явлення у виконанні викладача музичним супроводом (рецептивна фраза, під час якої функціонують ліва і права півкулі мозку), друге пред'явлення полілогу викладачем у нормальному темпі, коли студенти знаходяться у “концертному стані” – у стані релаксації і слухають викладача з заплющеними очима, сидячи у зручних позах;

7) активізація матеріалу відбувається за допомогою драматизації ігор, пісень, вправ на запитання-відповіді; при цьому студенти виконують різні

ролі, широко використовують невербальні засоби комунікації;

8) у центрі уваги – усно-мовленнєва комунікація та вокабуляр, проте студенти читають полілоги і пишуть твори на різні теми;

9) завдяки використанню резервів мимовільної пам'яті за один місяць досягається засвоєння на розмовному рівні близько 2000 слів [4].

Метод 2. Комунікативний метод. Комунікативний підхід орієнтований на організацію процесу навчання, адекватного процесу реального спілкування завдяки моделюванню основних закономірностей мовленнєвого спілкування (в інтерпретації Ю. І. Пасова), а саме:

– діяльнісний характер мовленнєвого спілкування, що втілюється в комунікативній поведінці викладача як учасника процесу спілкування та навчання і в комунікативно мотивованій, активній поведінці студента як суб'єкта спілкування та навчання;

– предметність процесу комунікації, яка має бути змодельована обмеженим, але точно визначеним набором предметів обговорення (тем, проблем, подій та ін.)

– мовленнєві засоби, які забезпечують процес спілкування та навчання в цих ситуаціях;

– ситуації спілкування, що моделюються, як найтипівіші варіанти стосунків студентів між собою;

– завдань та ін.

У процесі навчання за комунікативним методом студенти набувають комунікативної компетенції – здатності користуватись мовою залежно від конкретної ситуації. Вони навчаються комунікації у процесі комунікації. Відповідно усі вправи та завдання повинні бути комунікативно виправданими дефіцитом інформації, вибором та реакцією. Найважливішою характеристикою комунікативного періоду є використання автентичних матеріалів, тобто таких, які реально використовуються носіями мови. Мовленнєва взаємодія студентів інколи, хоч і далеко не завжди, приходиться за співучастю викладача в найрізноманітніших формах: парах, тріадах, невеликих групах, з усією групою. З самого початку учні оволодівають усіма чотирма видами мовленнєвої діяльності на понадфразовому і текстовому рівнях при обмеженому використанні рідної мови. Об'єктом оцінки є не тільки правильність, але й швидкість мовлення та читання [4].

На нашу думку, комунікативний метод є одним з найважливіших методів під час вивчення англійської мови, оскільки він спрямований головним чином на спілкування. На заняттях студентам пропонується застосовувати і розвивати свої мовні здібності в реальних життєвих ситуаціях. Завдяки цьому вони можуть вільно висловлювати свої думки англійською мовою.

Серед найновіших методів навчання іноземних мов, що виникли переважно в англійськомовних країнах – США та Великобританії – в останні

десятиріччя ХХ ст., все **більшого поширення набувають методи**, які об'єднують у собі комунікативні та пізнавальні (академічні) цілі.

Їх **основними принципами є**:

- рух від цілого до окремого,
- орієнтація занять на студента (learner-centered lessons),
- цілеспрямованість та змістовність занять, їх спрямованість на досягнення соціальної взаємодії за наявності віри у викладача в успіх своїх студентів,
- інтеграція мови та засвоєння її за допомогою знань з інших галузей наук.

Існування різних варіантів цього напрямку в сучасній методиці, які мають різні назви – “WholeLanguageContentApproach”, “CognitiveApproach”, “Content-BasedESLProgram”, “CognitiveAcademicLanguageApproach” – свідчить про все більший інтерес до навчання іноземних мов і прагнення методистів переосмислити їх роль та місце у світі [4].

Метод 3. Драматико-педагогічний. Великий інтерес викликає також граматико-педагогічна організація навчання іноземних мов, яка повністю орієнтована на дію. Виділяють різні аспекти граматико-педагогічного навчання:

- теоретичний;
- індивідуальний;
- соціально-психологічний;
- психо-лінгвістичний;
- літературно- і мовнодидактичний.

Основним девізом цього методу є: ми вчимо і вчимося мови головою, серцем, руками і ногами [3].

Головна ідея методу – викладачі іноземної мови можуть багато чого запозичити для своєї практичної діяльності у акторів та професійних мистецтвознавців, як зробити банальний діалог підручника цікавим і напруженим, як створити відповідну атмосферу, як вжитися в ситуацію і роль, чітко артикулюючи, подавати сигнали за допомогою жестів і міміки. Стрижнем граматико-педагогічної організації навчання, як і під час репетиції в театрі, є сценічна імпровізація при широкому використанні такого прийому, як живі картинки в застиглих, нерухомих позах [2, с. 72].

Метод 4. Груповий метод

Дуже поширений також так званий “груповий метод”, запропонований чиказьким професором психології Чарльзом Карреном. Основні принципи навчання були запозичені із сфери стосунків консультанта з клієнтом; вони орієнтовані на поєднання пізнавальних та емоційних процесів навчання. Це передбачає тісну взаємодію викладача і тих, хто навчається, в комунікативних ситуаціях без опори на підручник.

Такими є основні напрями і тенденції вітчизняної та зарубіжної методик навчання іноземних мов та найсучасніші методи, за допомогою яких

викладач може прискорити навчання англійської мови [3].

Комп'ютерні технології як інтерактивні методи:

1. Інтерактивна дошка.
2. Технічні засоби навчання.
3. Текстові, комп'ютерні редактори на заняттях англійської мови.
4. Інтернет як метод інтерактивного навчання.
5. Використання методу проектів [3].

Розглянувши методи та методики, а також їх застосування під час вивчення англійської мови, які зараз використовують у ВНЗ, ми прийшли до висновку, що все ж таки сучасні методи ХХ та ХХІ століття набули популярності і є ефективними. В умовах сучасного суспільства, ми в нашій роботі звернулися до найбільш доцільних сучасних методів навчально-пізнавальної діяльності студентів. А саме: комунікативного, групового, драматико-педагогічного. Варто зазначити, що не треба забувати і про сучасні методи, оскільки вони в сукупності покликані вирішувати основне завдання сучасної освіти: навчити студента вчитися, вільно мислити, спілкуватися.

Використана література:

1. *Льїна Т. А.* Педагогіка / Т. А. Льїна. – М. : Просвіта, 1984.
2. *Колкер Я. М.* Практическая методика обучения иностранному языку / Я. М. Колкер. – М. : Academia, 2001. – 258 с.
3. Методика викладання іноземних мов : респ. наук.-метод. зб. – К. : Рад. школа, 1981. – Вип. 13. – 1984. – 118 с.
4. Методика викладання іноземних мов / під ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : ЛЕНВІТ, 1996. – 276 с.
5. Настольная книга преподавателя иностранного языка : справочное пособие / Е. А. Маслыко, П. К. Бабинская, А. Ф. Будько и др. – Минск : Вышш.шк.
6. Общая методика обучения иностранным языкам : хрестоматия / сост. А. А. Леонтьев. – М. : Рус. яз., 1991.
7. *Пассов Е. И.* Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению : пособие для учителей иностр. яз. / Е. И. Пассов. – М. : Просвещение, 1985. – 208 с.
8. *Ягунов В. В.* Педагогіка : навч. посібник / В. В. Ягунов. – К. : Либідь, 2002. – 560 с.

БИНЕЦКАЯ Д. И. Использование современных методов обучения в процессе изучения английского языка как второго иностранного.

В статье рассматриваются современные методы обучения в процессе изучения английского языка, которые созданы для развития высокого уровня образования студентов и основной целью которых является воспитание личностного потенциала у студентов, способностей к адекватной деятельности в предстоящих предметных и социальных ситуациях.

Ключевые слова: *методы, уровень образованности, личностный потенциал студентов, деятельность, будущие предметные ситуации.*

BINECKA D. I. Use of modern methods of teaching in the process of study of English as second foreign language.

The article reviews modern methods of teaching the English, created to develop a high level of students education. The goal of these methods is training the personal prontial in students, ability to work in future adequate substantive and social situations.

Keywords: *methods, level of education, personal potential of students, activities, future substantive situations.*

Бодрова І. О.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

РІЗНОРІВНЕВИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ОБ'ЄМІВ ТІЛ ОБЕРТАННЯ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

У статті розглядаються особливості вивчення об'ємів тіл обертання на двох рівнях – стандарту і профільному.

Ключові слова: *рівні навчання, стереометрія, об'єм тіла обертання.*

Курс стереометрії у старшій школі вивчається на трьох рівнях – стандарту, академічному, профільному. Кожен із цих рівнів забезпечує різні результати навчання, а тому виникає потреба у розробці рівневих методик вивчення кожної теми курсу, зокрема, об'ємів тіл обертання.

З'ясуванню особливостей навчання математики на різних рівнях профільного навчання присвячені дослідження В. Г. Бевз, М. І. Бурди, С. Є. Вольянської, В. О. Швеця та інших; різні аспекти методики навчання стереометрії у школі розкриті у працях Г. П. Бевза, М. Я. Ігнатенка, А. П. Кисельова, Н. В. Кульчицької, О. В. Погорєлова, В. А. Сверчевської, Н. А. Тарасенкової та інших; проблема вивчення геометричних величин у школі розглядалася в дисертаційних дослідженнях Р. О. Журбаса, К. Ф. Рубіна, В. Д. Чайковського. Проте методика різнорівневого вивчення об'ємів геометричних тіл, зокрема об'ємів тіл обертання, розроблена недостатньо.

Мета статті – розкрити особливості різних методичних підходів до вивчення об'ємів тіл обертання на рівні стандарту та профільному рівні.

Різнорівневий підхід до вивчення об'ємів тіл обертання реалізується шляхом диференціації таких компонентів навчального процесу: поурочних цілей навчання, змісту навчального матеріалу, організаційних форм, методів, прийомів і засобів навчання. Підґрунтям для здійснення цієї диференціації є цілі навчання математики на кожному з рівнів, дидактичні принципи навчання; принципи відбору змісту навчального матеріалу; розвиваюча та виховна цінність навчального матеріалу, його місце у професійній і повсякденній діяльності людини; вікові та психофізіологічні особливості учнів; рівень загальної математичної підготовки учнів тощо.

Результати дослідження свідчать, що ефективність навчання підвищиться, якщо на кожному з рівнів дотримуватись відповідних особливостей навчання. На різних рівнях навчання "...курси математики повинні мати різну інформаційну та інтелектуальну ємність, діагностико-